

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

Парламентарната група на Алианс за права и свободи изпрати официални писма до Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ) и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), с които сезира международните институции относно последните изменения в Изборния кодекс. Според ПГ на АПС приетите текстове, засягащи ограничаването на правото на глас на българските граждани, живеещи извън Европейския съюз, представляват сериозно отстъпление от демократичните стандарти и поставят под въпрос равнопоставеността на избирателите. С този ход парламентарната група цели международен преглед на промените и гарантиране на основното избирателно право на българските граждани, независимо от тяхното местопребиваване.

Публикуваме цялото писмо:

Уважаеми дами и господа,

Обръщаме се към Вас с дълбока загриженост във връзка с приетите от Народното събрание по предложение на националистически партии противоконституционни промени в изборния закон на страната само дни преди поредните извънредни парламентарни избори. Нашата тревога е още по-голяма не само поради факта, че те са в крещящото противоречие с препоръките и изискванията на Венецианската комисия към ОССЕ, поне половин година преди избори промени в изборното законодателство да не бъдат извършвани, но и поради факта, че подкрепа за тези промени се дава и от партии с претенции за принадлежност към демократичните европейски семейства. С тези си действия вносителите от партия Възраждане и подкрепящите ги от ГЕРБ, ИТН и БСП подкопават основните принципи на парламентарната демокрация и политическия плурализъм в страна-членка на Европейския съюз и на множество международни институции, изградени върху върховенството на правото, представителната демокрация и политическия баланс. С тези промени в изборните правила в последния момент преди изборите се извършва сериозно отстъпление на достиженията на демокрацията в европейска България.

За да обосновем **противоконституционността** на тези законодателни предложения, с които се въвежда ограничение за откриване на избирателни секции в държави извън Европейския съюз до фиксиран максимален брой (20 секции), независимо от броя на българските граждани с избирателни права, пребиваващи на територията на съответната държава, ние ги изброяваме пунктуално както следва:

I. Нарушение на Конституцията на Република България

1. Нарушение на чл. 6, ал. 2 от Конституцията - принцип на равенство

Чл. 6, ал. 2 от Конституцията постановява, че **всички граждани са равни пред закона** и не се допускат ограничения на правата, основани на какъвто и да е признак.

Ограничаването на броя на избирателните секции **само за български граждани, пребиваващи извън ЕС**, въвежда **неоправдано различно третиране**, основано единствено на географски критерий, който **не е релевантен** към упражняването на избирателното право. Разпоредбата на чл. 35, ал. 1 от Конституцията дава право на всеки български гражданин свободно да избира своето местожителство, да се придвижва свободно на територията и да напуска страната.

Конституцията **не познава разделение на гражданите по място на пребиваване**, когато става въпрос за основни политически права.

2. Нарушение на чл. 10 и чл. 42, ал. 1 от Конституцията - всеобщо и равно избирателно право

Съгласно чл. 10 от Конституцията, изборите се произвеждат въз основа на **всеобщо, равно и пряко избирателно право**.

Чл. 42, ал. 1 гарантира правото на глас на всеки български гражданин, навършил 18 години, не изтърпява наказание лишаване от свобода и не е поставен под запрещение, без въвеждане на териториални ограничения.

Фиксираният лимит на секциите:

- **реално възпрепятства упражняването на правото на глас;**
- води до физическа и логистична невъзможност за гласуване;
- превръща формално гарантирано право в **практически неизпълнимо**.

Конституционният съд последователно приема, че **ограничения, които правят упражняването на основно право прекомерно трудно или фактически невъзможно, са равнозначни на неговото отнемане**.

3. Нарушение на принципа на пропорционалност (чл. 4, ал. 1 и 2, чл. 57, ал. 1 от Конституцията)

Република България е правова държава. Основните права на гражданите са неотменими. Конституцията възлага на държавата да гарантира правата на личността. Всяка законодателна мярка, ограничаваща основни права, следва да бъде:

- легитимна по цел;
- необходима;

- пропорционална.
Ограничението до 20 секции:
- **не преследва легитимна конституционна цел;**
- не е обосновано с данни за сигурност, честност или ефективност;
- не е съразмерно спрямо засегнатите права.

Следователно мярката **не отговаря на теста за пропорционалност**,

утвърден в практиката на Конституционния съд.

II. Несъответствие с международните ангажменти на България

1. Европейска конвенция за правата на човека - Протокол №1, чл. 3

Съгласно чл. 3 от Протокол №1 към ЕКПЧ държавите са длъжни да осигурят **свободни избори**, които гарантират реално участие на гражданите.

Европейският съд по правата на човека приема, че:

държавата няма право да въвежда непропорционални практически пречки пред упражняването на правото на глас.

2. Международен пакт за граждански и политически права - чл. 25

Чл. 25 гарантира правото на гражданите да участват в управлението на страната **без необосновани ограничения**.

Географското ограничение, въведено без обективни критерии и съразмерност, представлява **необосновано ограничение по смисъла на пакта**.

Като цяло, въвеждането на фиксиран лимит за броя на изборителните секции в държави извън ЕС:

- нарушава принципа на равенство на гражданите;
- ограничава всеобщото и равно изборително право;
- противоречи на принципа на правовата държава;
- не съответства на международните ангажменти на Република България.

III. Несъответствие с Кодекса за добрата практика при избори на Венецианската комисия

Намаляването на секциите за гласуване в страни извън Европейския съюз и ограничаването на броя им до 20 противоречи и на приложими дейности на Европейската комисия за демокрация чрез право (наричана Венецианска комисия) съгласно приети директиви в областта на изборите и обяснителен доклад, който ги уточнява, съставляващи Кодекса за добрата практика при избори на Венецианската комисия, одобрен и от Парламентарната асамблея и Конгреса на местните и регионални власти на Съвета на Европа.

1. Директиви

1.1. Всеобщи и равни избирателни права

Равните избирателни права включват (...) равенство на избирателите (...), равни шансове (...).

2. Обяснителен доклад

Равнопоставеността във връзка с изборите обхваща различни аспекти. Някои са от областта на равните избирателни права, обща ценност на континента, други отиват по-далеч и не могат да се тълкуват като обща норма. Принципите, които трябва да се спазват, във всички случаи, са: равенство при броенето, равенство на избирателите и равни шансове (...).

Приетите от Народното събрание на Република България ограничения са отстъпление от достиженията на демокрацията и имат за резултат лишаване от право на глас на български граждани, които живеят или пребивават на територията на държави извън Европейския съюз.

В връзка с гореизложеното, молим за Вашата спешна реакция спрямо институционалната компетенция на Вашата институция.

Сигнали с тези несъвместими с основните закони на страните от Европейския съюз сме изпратили до всички местни и международни организации, опазващи правата на човека.

Парламентарна група на Алианс за права и свободи

11.02.2026

АПС ПРЕСЦЕНТЪР

